

Till: Regeringskansliet
(Miljödepartementet)

Epost:

m.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:

m.nm@regeringskansliet.se

alexandra.venander@regeringskansliet.se

Datum: 2022.09.28

Ärendenummer: M2022/01762

Anmälningsplikt för bortledning av grundvatten från täkter av berg

Remiss av Promemoria M2022/01762

SveMin är branschorganisationen för gruvor, mineral- och metallproducenter i Sverige. SveMin representerar cirka 60 företag med drygt 15 000 anställda inom produktion, prospektering och teknik. Medlemsverksamheterna förekommer i hela landet. Metallgruvorna är lokaliserade till norra Sverige och Bergslagen medan kalkstensfyndigheterna främst finns på Gotland.

Svemins huvudsakliga synpunkter:

- SveMin tillstyrker att vattenverksamhet som består av bortledning av grundvatten från täkt av berg som har bedrivits med stöd av att tillstånd enligt miljöbalken ska omfattas av anmälningsplikt i stället för tillståndsplikt.
- Det är positivt att förslaget omfattar alla bergtäkter och inte enbart kalkstenstäkter. Det är vidare bra att det inte rör sig om en tidsbegränsad lagstiftning.
- SveMin anser att bortledande av grundvatten bör få ske under längre tid än högst 12 månader eftersom handläggningstiden för en tillståndsprövning kan vara betydligt längre än ett år. SveMin föreslår att bortledningen av grundvatten ska få ske under högst tre år.

Allmänt om förslaget

SveMin har inte lämnats möjlighet att ge synpunkter på rubricerad promemoria. SveMin väljer ändå att yttra sig eftersom flera av Svemins medlemsföretag, Cementa, SMA Mineral och Nordkalk, bedriver täktverksamheter.

SveMin har tidigare yttrat sig gällande promemorian "Anmälningsskyldighet för att leda bort grundvatten från kalkstenstäckter" (M2021/01463).¹ SveMin vidhåller i huvudsak de invändningar som framförts i detta yttrande, men uppskattar att det som nu inte längre rör sig om en tidsbegränsad lagstiftning och att anmälningsskyldigheten ska gälla alla typer av bergtäkter.

Även om förslaget har utformats utifrån Cementas situation är det inte osannolikt att likartade situationer kan uppstå för andra täktverksamheter som bedrivs med stöd av tidsbegränsade tillstånd. Det är därför positivt att den föreslagna anmälningsskyldigheten även skulle omfatta dessa verksamheter.

Cementa har gett in en ansökan om tillstånd till fortsatt och utökad täktverksamhet i Slite. Ansökan handläggs för närvarande hos mark och miljödomstolen. Cementa bedriver i nuläget täktverksamhet med stöd av ett tillstånd meddelat av regeringen i slutet av 2021. Detta tillstånd gäller enbart till och med utgången av 2022. Därutöver har flera miljöorganisationer ansökt om rättsprövning av regeringens tillståndsbeslut hos Högsta förvaltningsdomstolen. Det finns därför risk att Cementas tillstånd antingen löper ut eller upphävs innan det ansökta tillståndet kan tas i anspråk. För att Cementa ska kunna upprätthålla cementproduktionen måste bland annat krossutrustning, lagren av råvaror och bränslen samt inmatningen till fabriken i Slite skyddas från stigande vattennivåer till dess frågan om tillstånd till fortsatt täkt- och vattenverksamhet har avgjorts slutligt.

Med hänvisning till ovanstående ser SveMin fram emot en snabb behandling, så att bestämmelsen kan träda i kraft redan den 15 november 2022.

Nedan kommenteras frågan om tiden för grundvattenbortledning närmare.

¹ <https://www.regeringen.se/4a2fa6/contentassets/b825b53f94b147eb98b5999fbb6b0b56/sveMin>

Tiden för grundvattenbortledning

I promemorian föreslås att vattenverksamhet som består av bortledning av grundvatten från täkt av berg ska omfattas av anmälningsplikt i stället för tillståndsplikt. Förslaget begränsas till de täktverksamheter som har bedrivits med stöd av ett tillstånd enligt miljöbalken, till en viss maximal volym grundvatten och till att vattenverksamheten får pågå under högst en tolv månadersperiod från att tillståndet upphörde att gälla.

SveMin har inga synpunkter gällande att förslaget begränsas till täktverksamheter som bedrivits med stöd av ett tillstånd enligt miljöbalken eller gällande den föreslagna maximala volymen (högst 6 000 kubikmeter grundvatten per dygn, dock högst 1 100 000 kubikmeter grundvatten per år).

SveMin anser att tiden om högst 12 månader är alltför snålt tilltagen. I promemorian motiveras inte närmare hur man kommit fram till att vattenverksamheten ska få pågå under högst 12 månader från att tillståndet upphörde att gälla. Det övergripande syftet med förslaget om anmälningsplikt är dock att täkten ska kunna hållas fri från grundvatten till dess att frågan om tillstånd till fortsatt täktverksamhet avgjorts slutligt. Det är därför viktigt att tiden är så väl tilltagen att frågan om tillstånd med stor sannolikhet ska ha hunnit avgjorts slutligt. Med hänvisning till att det förekommer betydligt längre handläggningstider än ett år (enbart i första instans)² framstår en tid om högst 12 månader som otillräcklig. Om verksamhetsutövaren enbart får bortleda grundvatten under högst ett år finns därför konkret risk att handläggningen av tillståndsärendet fortfarande pågår när tiden går ut och att det då uppkommer materiella skador.

Miljöprövningsutredningen, SOU 2022:33, har föreslagit en möjlighet att giltighetsförlänga befintliga tidsbegränsade tillstånd med högst tre år.³ Även detta förslag motiveras bland annat med att det finns situationer där det är lämpligt att en verksamhet drivs vidare under tiden innan ett eventuellt nytt tillstånd är på plats. En tid om högst tre år framstår som tillräckligt för att frågan om tillstånd ska ha hunnit avgöras slutligt. SveMin föreslår därför att förslaget ändras enligt följande:

- 11. bortledande av grundvatten från täkt av berg och utförande av anläggningar för detta, om bortledandet*
- a) sker från en täktverksamhet som har bedrivits med stöd av ett tillstånd enligt miljöbalken,*
 - b) pågår under högst ~~tolv månader~~ tre år från det att täktverksamhetens tillstånd enligt miljöbalken upphörde att gälla, och*
 - c) avser högst 6 000 kubikmeter grundvatten per dygn, dock högst 1 100 000 kubikmeter per år,*

Stockholm, datum som ovan.

Maria Sunér

VD SveMin

Tobias Kluge

Branschjurist SveMin

² SOU 2022:33 s. 95 f.

³ Ibid, s. 212.